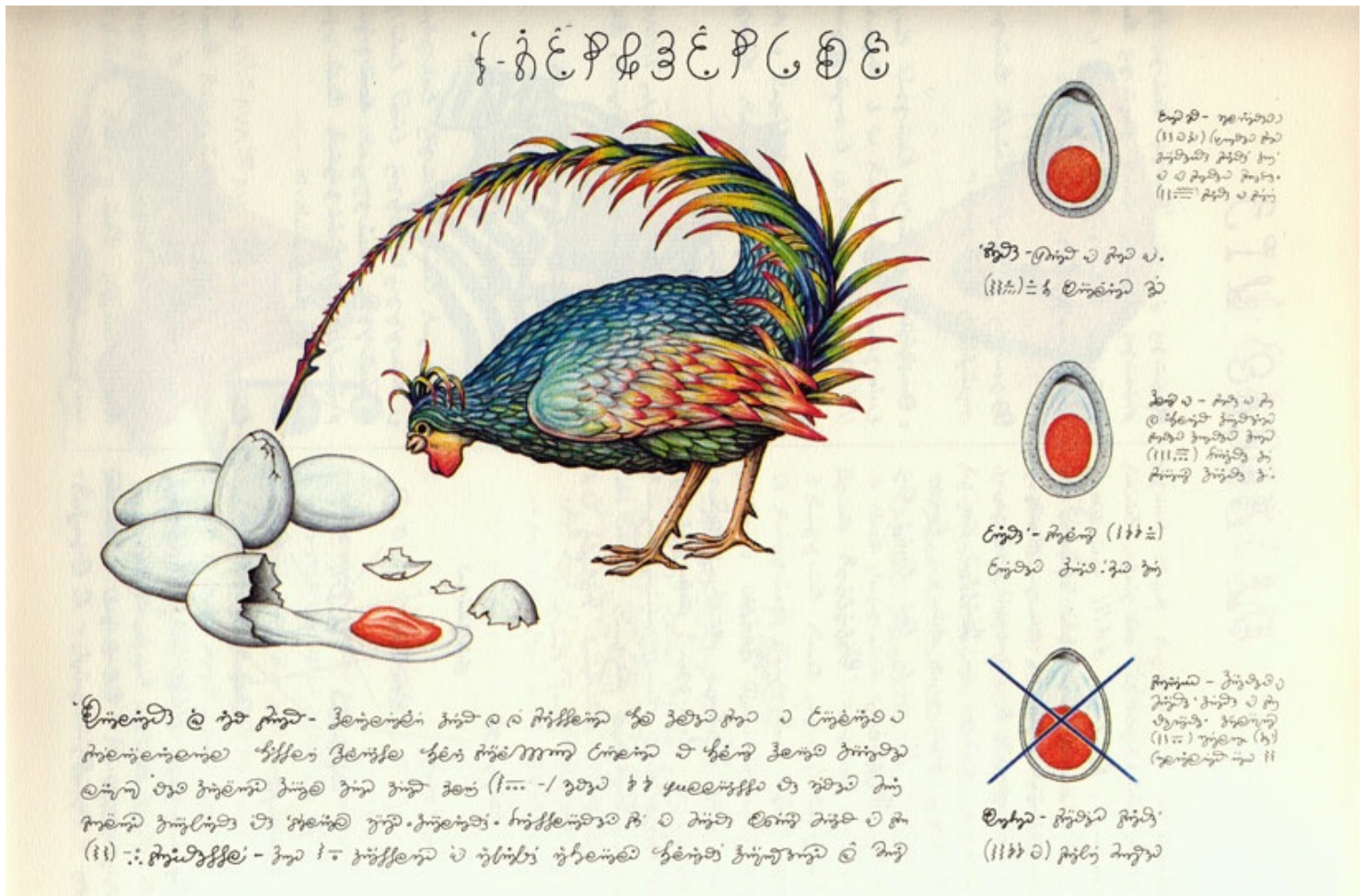

Bene Zoltán TEREMT, ÉS...

ligetmuhely.com/bene-zoltan-teremt-es/

Balogh Vilmos tanyán élt a dédnagymamájával, a kilencvenkilenc esztendőös özvegy Balogh Ferencnével meg a lábasjóságokkal. Minden reggel ellátta a dédnagyanyját és a majorságot, heti háromszor gombaszakértőként tevékenykedett a környék legnagyobb piacán, ahová napsütésben, esőben, sárban, hóban egyaránt kerékpáron jutott el; a fennmaradó időben heverészett, rajzolt, a dédit gondozta, főzött, fát gyűjtött, vagy a szárnyasokkal társalgott. Tizenkét tyúk, egy kakas, hét kacska és kilenc gyöngyös alkotta társas körét. A legfiatalabb jószág is betöltötte a tizedik életévét. Tojást régen nem tojt egyik se, amit Vilmos egy pillanatig sem bánt, mert vegán étrendet követett. Nem a divat miatt (arról tudomása sem volt), hanem szervezetének fogyatékosága okán. Valami enzimihiányban szenvedett, semmiféle állati eredetű ételt nem tudott megemészteni. Özvegy Balogh Ferencné, jóllehet ifjabb korában nagy barátja volt a tányérjában illatozó zsíros húsнемűeknek, egy híján száz évesen, fogatlanul és emésztési problémákkal küzdve megelégedett a főzelékekkel. Ebédidőben, amikor dédunokájától megkapta a tányér kását, a fiatalkori bőrfarkas okozta hegektől elcsúfult arca földerült, kivillantotta vörös ínyét, és komótosan nekilátott az ételnek. Legalább egy órán keresztül evett, s Vilmos mindvégig vele maradt a konyhaasztalnál, noha ő tíz perc alatt végzett a maga porciójával. Az alapanyagokat, amelyekből eledeleik készültek, Vilmos a gombaszakértői munkáért kapta cserébe, némi pénzzel kiegészítve. A bankókon kenyeret, rajzpapírt, ceruzát és baromfieléséget vásárolt, másra nemigen költöttek; a gyógyszerekben nem bíztak, a dédinek új öltözékre emberemlékezet óta nem volt szüksége, és Vilmos is igen ritkán frissítette a ruhatárát. Télen a környékbeli erdőkből összegyűjtött fával fűtötték két vaskályhájukat, rétegesen öltözködtek és pokrócokkal tömtek ki az ablakok közeit. Két rádiójukból az egyik nagy, ódon szerkezet, azon az özvegy naphosszat a Kossuthot hallgatta,

unokája meg hébe-hóba a helyi adókat a viharvert Sokolon. Vilmos úgy gondolta, elégedettek lehetnek az életükkel. Dédnagymamáját réges-régen nem foglalkoztatták efféle kérdések.

Amikor egy-egy rádióműsor hatására a boldogságon tűnődött, Vilmos nehezen tudta eldönteni, vajon rajzolni szeret jobban, vagy a baromfiakkal cseverészni. Mindenesetre sosem rajzolt egyebet, csakis tyúkot, kacsát, gyöngyöst. Nagy gonddal, a legapróbb, avatatlan szemnek bizonyítván lényegtelenek tűnő részletekre is ügyelve vetette papírra a szárnyasokat. Kezdetben, jó pár évvel korábban élethűségre törekedett, később azonban szabadjára engedte a fantáziáját.

a legendák hatására

Néhány esztendeje könyvet kapott egy hálás asszonytól, mert négy gyilkos galócát kotort ki a kosarából. A kötet borítója hiányzott, a lapjai megsárgultak, megfoltosodtak, ennek ellenére használható, tehát olvasható maradt. A címdoldalán ez a két szó állt: *Legendás történetek*. Vilmos örült az ajándéknak, gyerekkorában szerette bújni a könyveket. Az iskolában jó tanulónak számított, sűrűn látogatta az iskolai könyvtárat. Szívesen olvasgatott volna később is, ám a tanyán pusztán két könyvet forgathatott, egy ősrégi breviáriumot, amelyből kijártak a lapok és egy gombászati szakkönyvet, s mind a kettőt erősen unta már. Amióta azonban hozzájutott a *Legendás történetek*hez, szabad idejében gyakorta azt olvasgatta. A könyv változtatta meg a rajzait is. Igaz, nem zárható ki a véletlen egybeesés sem, mégis valószínű, hogy a legendák hatására kezdett másfajta képeket készíteni: a baromfiudvar lakóinak precíz másai helyett olyan lények jelentek meg a papíron, amelyek első pillantásra semmiben sem különböztek az eredeti állatoktól, ha azonban valaki behatóbban tanulmányozza, számos eltérésre felfigyel. Az ördög, mint általában, ezúttal is a részletekben lakozott. Az egyik rajzolt tyúk például rovarszemmel nézte a világot, a másiknak úszóhárttyák nőttek a lábujjai között, a harmadik pazar színeiben pompázott, akár a páva, a negyediknek koronára emlékeztető, ékkövekkel kirakott taraj ékesítette a fejét. A gyöngyösök és a kacsák hasonló metamorfózisokon estek át: úszóhárttya nélküli vagy éppen karvalycsőrű gácsérok és halszemű gyöngytyúkok formálódtak a lapokon. Vilmos nem kevés büszkeséggel szemlélte alkotásait.

Egy őszi estén a Gólemről olvasott. Megbabonázta a mese, amelyben az ember, a teremtés titkát elorozva, Istenné válik. A könyv szerint a Gólem alkotója egy titokzatos szót suttogott az agyagszobor fülébe, amitől az megelevenedett. Eztán Vilmos is suttogott egy-egy szót minden rajzának. Hol ezt, hol azt. Napokon, hónapokon, éveken keresztül úgy alakította az életét, hogy minden estére elkészüljön három rajzzal. Miután a Nap lebukott a horizont mögött, mind a háromnak mondott valamit. A rajzok mindig, mindig élettelenek maradtak. Idővel Vilmos fölírta az ábécé betűit egy papírra, szétvagdosta a lapot és a betűket beledobálta régen elhalálozott dédpapája kalapjába. Estéknént találomra előhúzott néhányat, hogy a véletlenszerűen kialakuló, néha értelmes, többnyire értelmetlen szavakat susmorogja rajzainak. Azok, persze, továbbra sem keltek életre.

Mikor beköszöntött a legutóbbi tél, özvegy Balogh Ferencné, Vilmos dédnagymamája, egy héttel a századik születésnapja előtt jobblétre szenderült. Unokája megsiratta és eltemette, pénze nem lévén, az állam költségén. A temetésen kizárólag Vilmos és a sírásók lábatlankodtak a sírgödör körül. Meg a varjak, akik okos szemüket le nem vették az emberekről. Vilmos rajzain egyre gyakrabban tűntek föl varjakra jellemző tulajdonságok. Magától értetődően tyúkok, kakasok, kacsák és gyöngyösök testén.

esetlegesen összeállított szavak

Bár hiányzott a dédi, Vilmos nem kesergett, nem abajgott. Eljárt a piacra, vizsgálta a gombákat, otthon sokat diskurált a tollas néppel, növényeket evett és kútvízzel öblítette a torkát. Továbbra is három alkotással készült el naponta, s mind a háromnak elsuttogta az esetlegesen összeállított szavakat. Sosem történt semmi, így estéről

... míg eszébe nem jutott, hogy az előző esti szavakat éppen úgy fölszámolta, akár az összes többi. Mivel hatástalanoknak hitte, visszasöpörte mind a hármát a kalapba. Nem esett kétségbe. Beszaladt a házba, néhány fát dobott a kályhába, nadrágba, pulóverbe bújt, azzal leült az asztalhoz, s erősen törte a fejét, hátha összeállnak emlékeiben az elpusmogott szavak. Mit mondhattam tegnap este, erőltette a memóriáját, mit mondhattam akkor? Órákig gyötörte magát, ám nemhogy közelebb, inkább egyre messzebb került a megoldástól. Értelmetlen szavak születtek a taláalomra kihúzott betűkből, fogódzót semmi sem kínált, a kísérlet halálra ítéltetett. Még az is megfordult a fejében, talán nem is az ige keltette életre az ábrát, hanem elhunyt dédnagymamája szelleme tért haza. Vilmost a sírás kerülgette.

az egyszeri siker

Aztán egyszeriben valami meleg áradat öntötte el a szívét, mint mikor éjjel a dédivel álmodik. Elmosolyodott. Hiszen a teremtménye, az ő egyszülött gyermeke él és virul, kinn mászkál az udvaron! Jóllehet nem ismétlődhet meg a csoda, attól még az egyszeri siker bizonyítéka, teremtő erejének ígérete vele marad! S ha a dédi szelleme lakik benne, annál jobb! Fölugrott, kirohant az udvarra, ám a teremtményt nem láthatta többé, csupán azokat a véres cafatokat, amik megmaradtak belőle. Míg ő a varázserejű szóval foglalatostkodott mindhiába, udvarának lakói úgy döntöttek, nem fogadják be a különös jövevényt. Széjjel is tépték a szerencsétlent, amint erről a véres csőrök, iszamós lábak és a szerteszórt maradványok árulkodtak. Percekbe telt, míg Vilmos fölfogta, mi történt. Akkor ijesztő magányosság öntötte el, lerogyott a fagyos földre, arcát kezébe temette. Bosszúvágy ébredt a szívében, szeretett volna a konyhába rohanni, kést markolni és vérengzést rendezni. Mégsem tett semmit. Csak kuporgott, csak fázott, csak szipogott. Szállingózni kezdett a hó. Meglehet, valaki el akarta fedni az árulkodó jeleket...

kép | Luigi Serafini: Codex Seraphinianus, [pinterest.com](https://www.pinterest.com)